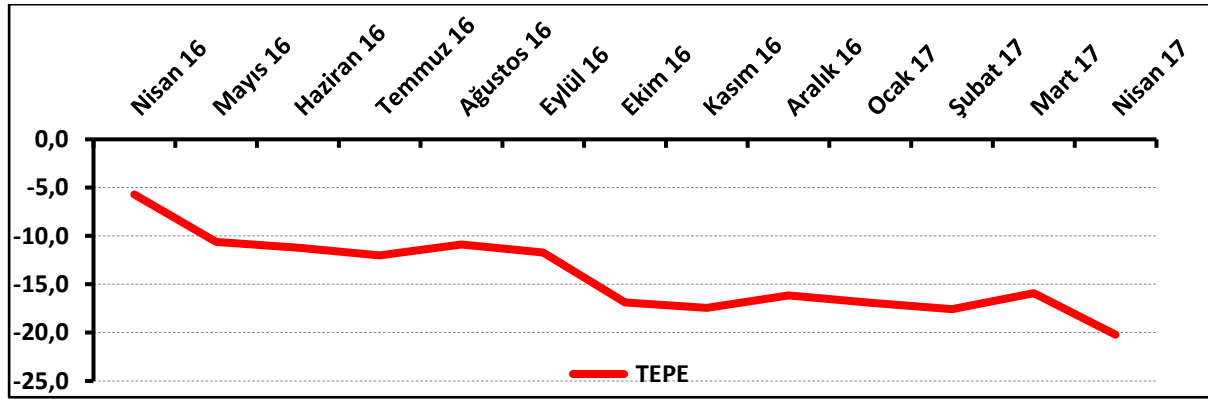

NİSAN AYINDA TEPE, SON 99 AYIN EN DÜŞÜĞÜNDE

Şubat 2016'dan bu yana aralıksız negatifte bulunan perakende güveni, -20,2 ile Nisan ayında son 99 ayın en düşük seviyesini gördü. TEPE benzer bir seviye ile en son 2008-2009 küresel kriz döneminde karşılaşmıştı. Hem bir önceki yılın aynı ayına, hem de önceki aya göre yaşanan düşüşte geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerindeki düşüş etkili oldu. "Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörü Nisan ayında perakende güveninde artış gösteren tek sektör oldu. Bu artış Şubat ayında yürürlüğe giren vergi indiriminin sektör üzerindeki etkisine işaret etmektedir. Ancak aynı kapsama giren "elektrikli ev aletleri" sektöründe bu etkiye rastlanamamıştır. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında ise Türkiye'nin performansı hem geçen yıla hem de geçen aya göre kötüleşti.

Perakende güveni hem geçen aya hem de geçen yıla kıyasla azaldı

Nisan ayında -20,2 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 14,5 puan, geçen aya göre ise 4,3 puan azaldı. TEPE değerinin geçen yıla ve geçen aya göre azalmasında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Nisan 2016 – Nisan 2017)¹**Tablo-1. TEPE, Aylık Seri**

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-11,5	0,2	-2,9	-7,9	-5,2	-4,9	-10,1	-15,2	-11,4	-3,3	4,0	2,6
2016	0,8	-2,4	-10,6	-5,7	-10,6	-11,2	-12,0	-10,9	-11,7	-16,9	-17,4	-16,2
2017	-16,9	-17,6	-15,9	-20,2								

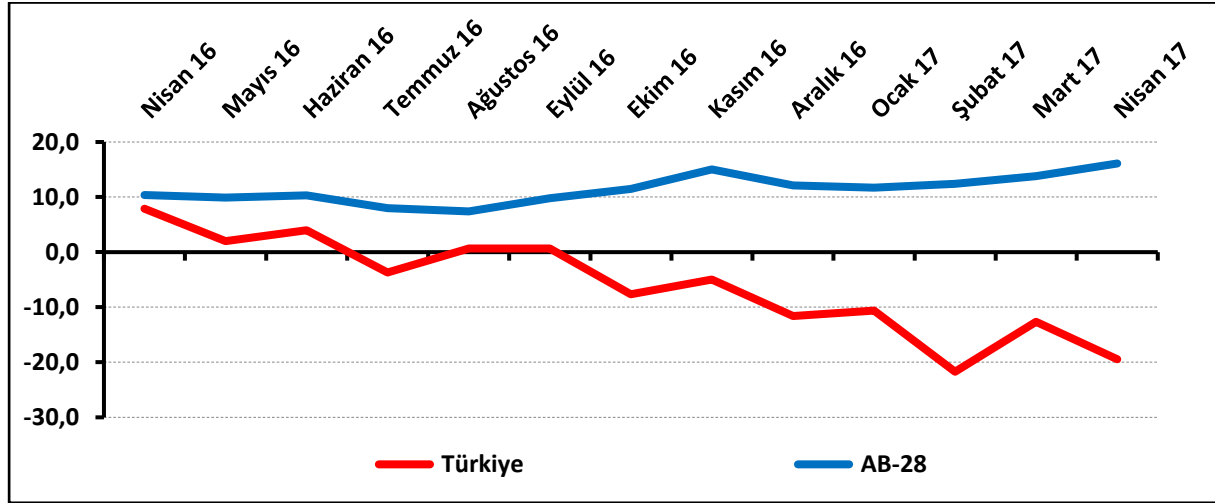
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Satış beklentilerinde Mart ayında yaşanan iyileşme devam etmedi

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Nisan 2017’de -19,5 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 6,9 puan; bir önceki yılın aynı ayına göre 27,4 puan azaldı.

Mart 2017’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 33’ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 33,8’i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 33,2 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Nisan 2016 – Nisan 2017)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

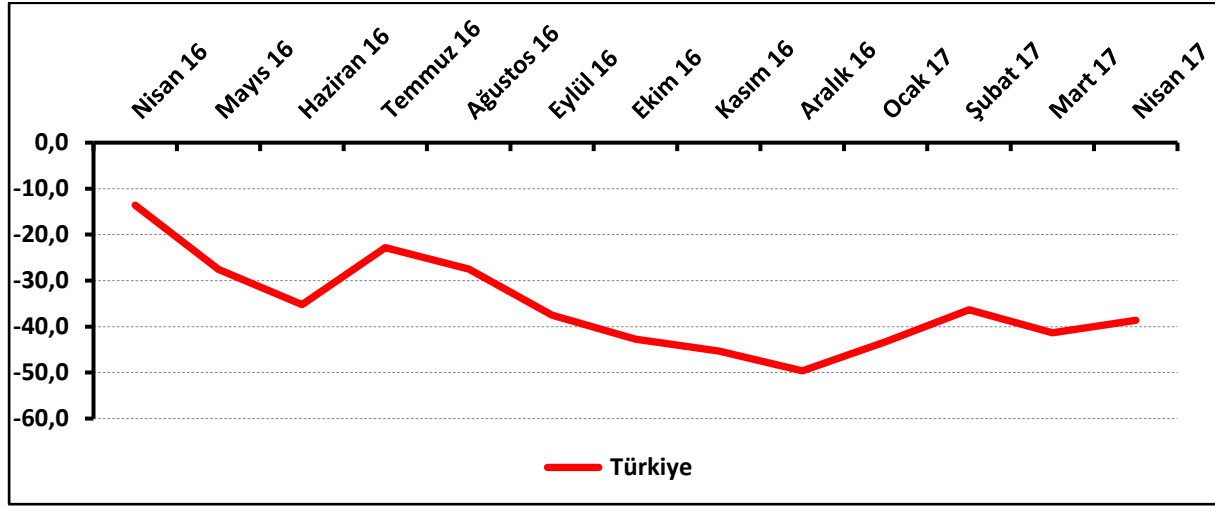
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	11,8	31,1	6,8	0,3	7,6	4,8	1,4	-24,5	-4,8	5,6	36,0	28,3
2016	14,4	15,2	-2,5	7,9	2,0	4,0	-3,7	0,7	0,7	-7,6	-5,0	-11,6
2017	-10,6	-21,7	-12,6	-19,5								

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu kötüleşti

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Nisan 2017'de -38,6 puan değerini alarak, Mart 2017'ye göre 2,7 puan artarken, Nisan 2016'ya göre 25,0 puan azaldı.

Nisan 2017'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 18,8'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 57,4 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 23,8 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Nisan 2016 – Nisan 2017)

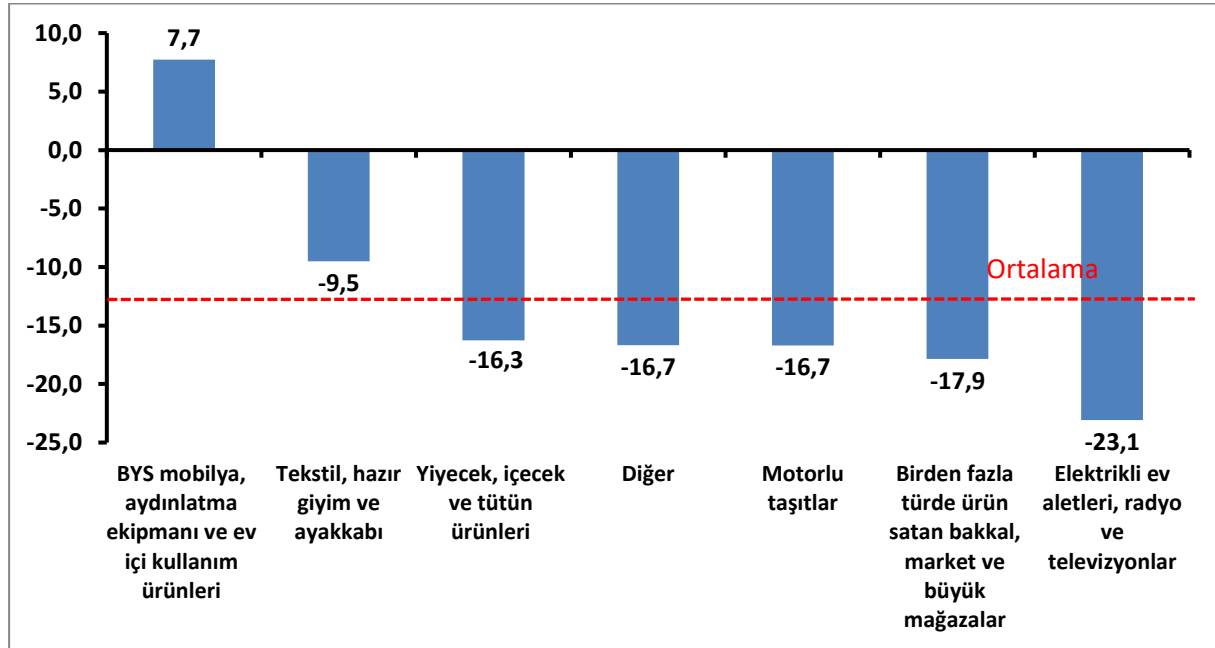
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-36,6	-27,2	-22,0	-27,9	-23,7	-24,7	-30,4	-27,5	-30,4	-35,6	-25,0	-22,8
2016	-21,2	-32,6	-31,3	-13,6	-27,6	-35,2	-22,8	-27,5	-37,5	-42,7	-45,3	-49,6
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6								

“Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörü perakende güveni artan tek sektör

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Nisan 2017’de, geçen yılın aynı dönemine göre artış yalnızca “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe gerçekleşti. Endeks alt bileşenlerine bakıldığında mobilya sektöründeki perakende güveni artışının geçmiş 3 aydaki satışların artışından kaynaklandığı görülmektedir. Bu durum da Şubat ayında yürürlüğe giren KDV indirimlerinin sektör satışlarındaki etkisine işaret etmektedir. Aynı etki indirim kapsamına giren elektrikli ev aletleri sektöründe ise görülememektedir. Vergi indirimlerinin Eylül ayının sonuna kadar süreceği 10 Nisan’da açıklanmış olsa da, her iki sektörün önümüzdeki döneme ilişkin satış beklentileri henüz bir iyileşme göstermemiştir. “Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “motorlu taşıtlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörlerinde düşüş gözlemlendi. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörleri ortalamanın üzerinde değer aldı. En fazla düşüş “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektöründe gerçekleşti.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Nisan 2017’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede geleceğe yönelik beklentiler kötüleşiyor

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Nisan 2017’de, “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu”, “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve istihdam beklentisi” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergeleri hem Nisan 2016’ya hem de Mart 2017’ye göre azalış, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” göstergesi ise artış gösterdi. “İşlerin geçen yıla göre durumu” göstergesi Nisan 2016’ya göre azalırken, Mart 2017’ye göre arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 04/2016	Endeks 03/2017	Endeks 04/2017	Bir önceki aya göre değişim 04/2017	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 04/2017
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-30,0	-44,7	-55,2	-10,5	-25,2
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	5,0	9,6	14,1	4,5	9,1
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	1,2	-24,2	-26,9	-2,7	-28,1
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	7,9	-12,6	-19,5	-6,9	-27,4
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	10,5	-0,8	-5,7	-4,9	-16,2
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	18,4	21,6	25,4	3,8	7,0
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-13,6	-41,3	-38,6	2,7	-25,0
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	18,3	9,3	2,5	-6,8	-15,8

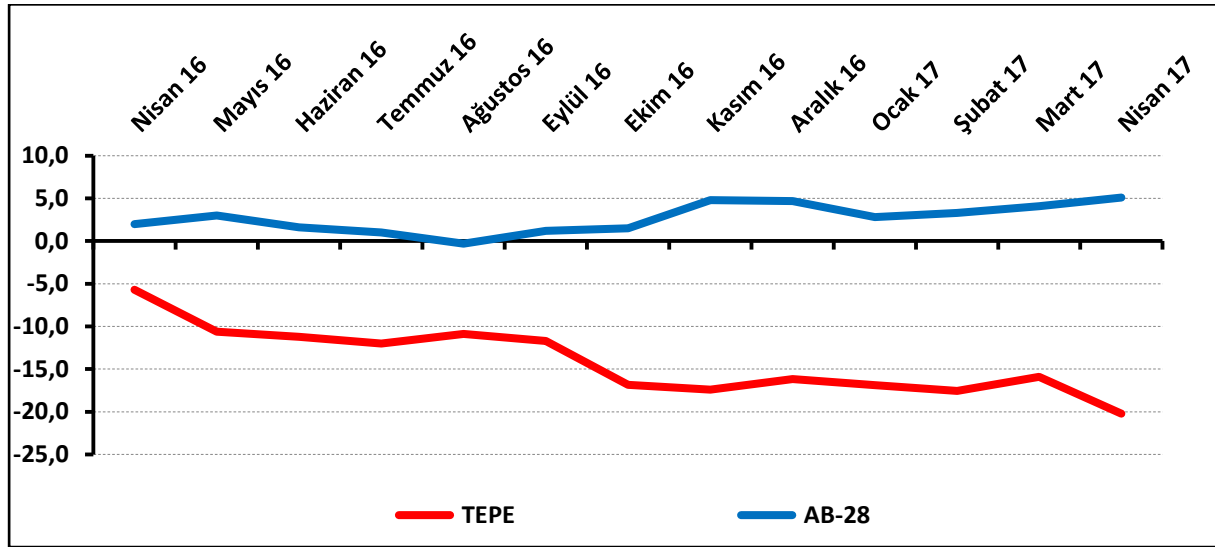
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni arttı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Nisan 2017'de 5,1 değerini aldı. AB-28'de perakende güveni bir önceki aya göre 1,0 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 3,1 puan arttı. Türkiye, hem geçen yılın aynı dönemine hem de geçen aya kıyasla AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Nisan 2016 – Nisan 2017)

Tablo-5. AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	1,6	-0,3	2,0	1,8	5,3	2,0	4,0	7,3	9,1	9,6	8,3	6,0
2016	4,6	4,4	4,5	2,0	3,0	1,6	1,0	-0,3	1,2	1,5	4,8	4,7
2017	2,8	3,3	4,1	5,1								

Perakende güveninde Türkiye, AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Finlandiya, Nisan ayında da geçen yıla göre en fazla artış yaşayan ülke oldu. Finlandiya'yı İngiltere, Romanya ve İtalya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Malta, Türkiye ve İsveç oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Romanya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Nisan 2016'ya göre değişim AB-28'de 3,1 puan, Euro Bölgesi'nde 1,9 puan oldu. Mart 2017'ye göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-28 ve Euro Bölgesi ortalamasından daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Nisan 2016 ve Mart 2017'ye göre)

Ülkeler	Nisan 2016'ya göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Mart 2017'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Finlandiya	13,6	-1,7
İngiltere	9,1	-1,2
Romanya	8,2	11,6
İtalya	7,7	2,7
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	6,1	1,4
Polonya	5,7	2,2
Hollanda	4,9	0,2
Slovenya	4,6	-15,6
Almanya	3,4	5,1
AB-28	3,1	1,0
Danimarka	2,4	6,3
Euro Bölgesi-19	1,9	1,4
Çek Cumhuriyeti	1,7	-4,1
Portekiz	0,8	1,6
Slovakya	0,7	6,9
Hırvatistan	0,5	0,2
Letonya	0,5	2,9
İspanya	-0,2	-0,1
Macaristan	-0,8	-4,1
Bulgaristan	-1,5	1,3
Avusturya	-2,2	-1,0
Estonya	-2,3	1,1
Yunanistan	-2,6	0,3
Fransa	-2,9	-3,2
Belçika	-4,6	4,7
Litvanya	-7,1	-1,8
İsveç	-8,3	-1,5
Türkiye	-14,5	-4,3
Malta	-18,1	-9,5

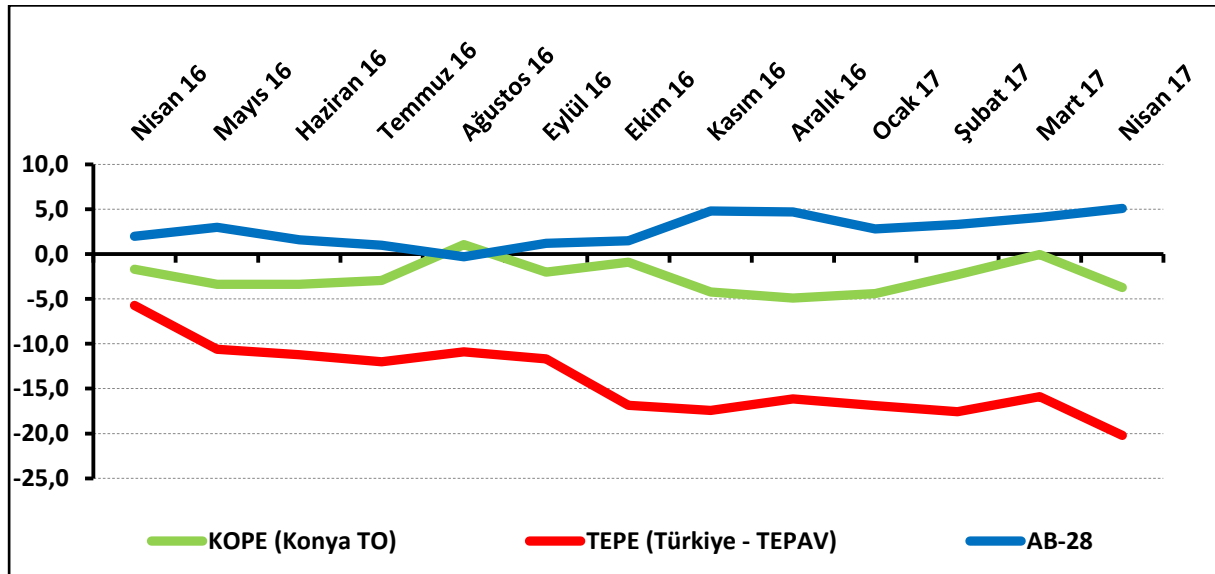
**Sıralama Nisan 2016 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni azaldı

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Nisan ayında TEPE, -20,2 puan değerini alırken KOPE -3,7 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 2,0 puan, TEPE 14,5 puan azaldı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 3,6 puan azaldı. Konya perakendesi, nisan ayında AB-28'in gerisinde kalırken, Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Nisan 2016 – Nisan 2017)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	2,3	3,1	-0,3	-0,1	2,5	0,9	1,2	-0,7	-3,4	0,4	9,9	6,1
2016	3,7	1,2	-3,2	-1,7	-3,4	-3,4	-2,9	1,1	-2,0	-0,9	-4,2	-4,9
2017	-4,4	-2,3	-0,1	-3,7								